

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство просвещения и науки Кабардино-Балкарской

Республики

Местная администрация Терского муниципального района КБР

МКОУ СОШ с.п. Верхний Акбаш

РАССМОТРЕНО

Методическим
объединением
учителей начальных
классов

Протокол №1 от «29» 08
2023 г.

СОГЛАСОВАНО

Зам. директора по УВР

Гонибова Ж.Ш.
от «29» 08 2023 г.

УТВЕРЖДЕНО

Директор

Тарканова М.В.
Приказ №64 от «30» 08 2023
г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

(ID 2321459)

учебного предмета «Кабардино-черкесский язык (родной)»

для обучающихся 2 класса

с.п. Верхний Акбаш 2023\

Курсым и щІэныгъэ-методикэ лъабжьэмрэ ахэр «Адыгэ тхыбзэ»-р (2 класс)

зэрегъэджапхъэ тхылъым щызэрызэфІэхамрэ

Адыгэ бзэхабзэхэр пэщІэдзэ классхэм къегъэщта зэрыхуам елытащ нанум и гупсысэм, и къэухъым, и дуней еплъыкІэм зэрызиужыныр.

«Адыгэ тхыбзэ» курсыр хуэунэтІащ пэжырытхэ хабзэм тету, псэлъэкІэ къабзэм иту еджакІуэм зегъэузэщІыным. ПэщІэдзэ классхэм щадж адыгэ бзэхабзэхэр адыгэ бзэщІэныгъэм и япэ лъэбакъуэщ.

ПэщІэдзэ классхэм «Адыгэ тхыбзэ»-р зэрыщаджыр пыухыкІауэ Іуэхугъуэ зыхуэунэтІахэр щыІэщ:

- адыгэбзэм теухуауэ еджакІуэхэм нэхъ мащІэ дыдэу ящІэн хуейм и лъабжьэ гъэтІылыауэ, абы къыпкърыкІыу дамыгъэхэр зэрызыхашІэмрэ гупсысэ зэпыщІа зэрагъуэтынымрэ хуэгъэхъэзырын;

- уэршэр егъэкІуэкІыкІэ Іэзагъым и лъабжьэ зегъэпэщын: жъабзэмрэ тхыбзэмрэ зегъэужынын; монолог, диалог егъэкІуэкІыкІэм хэшэн; шыуагъэншэу тхэным хуэгъэсэн.

Пщэрылъ зыщытщІыжхэр къыдэхуэлэн папщІэ, зэфІэгъэкІыпхъэ лэжыгъэхэр щыІэщ:

- бзэмрэ гупсысэмрэ зегъэужынын, зэфІигъэкІыну, къызыхуэкІуэну зыхуей Іуэхугъуэм елытауэ и псэлъэкІэр иубзыхуфын;

- адыгэбзэм и ухуэкІэм, зэхэтыкІэм теухуауэ еджакІуэхэм лъабжьэ ягъэгуэтын: графикэ, орфоэпие, фонетикэ, лексикэ, морфемикэ;

- жъабзэм хабзэ зэрыхэлъыр, тхыбзэм къупхъэ зэриІэр зыхегъэщІэн, жъабзэ монолог кІэщІэхэмрэ тхыгъэ мынхэмрэ зэхигъэуэфу егъэсэн;

- адыгэбзэр иджыным и гупэ хуэгъэзауэ, бзэм и гъэщІэгъуэнагъымрэ ар хъумэжынымрэ езыми и пщэ къызэрыдэхуэм дегъэхъэхын; ищІэм хигъэхъуэным хуэгъэушын.

КІапсэрышэу зэхэт «Адыгэ тхыбзэ» курсыр къызэпкърокі:

- фонетикэрэ графикэу;

- лексикэу;

- морфемикэу;

- псалъэ лъэпкъыгъуэрэ синтаксису;

- орфографирэ агъыщэхэу;

- бзэм зезыгъэужу.

Курсым зы купкъ иІэщ: разделхэмрэ темэхэмрэ класс къэс щІагъуэкІэ зэщхъэщымыкІыу щызэтохуэ. Мыпхуэдэ ухуэкІэр еджакІуэхэм я зэфІэкІым, абы зэрыхагъахуэм, ахэр къазэрыгурыІуэм уклэлъыплъынымкІэ сэбэп мэхъу. Абы ищІыІужкІэ, мащІэурэ

кызыпкырыкыурэ бэхабзэм, абы и ухуэкIэхэм хыбошэ; я бзэм зыужыныгыэ игъуэтым нэхъ тыншу укIэлъоплыф.

«Адыгэ тхыбзэ» (2 класс) зэрегъэджапхъэ-упщIэжэгъу зэуIур зэхэтц зэреджапхъэ тхылъу¹, электрон тхылъу², методикэ упщIэжэгъуу³, зэрылажэ программэу.

«Адыгэ тхыбзэ» (2 класс) зэрегъэджапхъэ-упщIэжэгъу зэуIум пщэрылъ зыщытщIыжахэр зэфIэха хъун щхъэкIэ, гъээщIапхъэщ: езырыж (личностные), предметзэпыщIэ (метапредметные), езы предметым ехъэлIа Iуэхугъуэхэр зэуIу, зы щIыныр.

Адыгэбзэм ехъэлIауэ ахэр зэфIэдгъэкIын щхъэкIэ, еджакIуэр сыт хуэдэ егъэджэныгыэ лэжъэкIэми хуэхъэзыру щытыным и лъабжэ егъэгъуэтын хуейщ.

Курсым и зэхэлъыкIэмрэ Федерал кърал егъэджэныгыэ кърупхъэмрэ я зэхушытыкIэр

ПэщIэдзэ классхэм папщIэ Программэм кыгъэуэ Iуэхугъуэхэр «Адыгэ тхыбзэ» (2 класс) зэрегъэджапхъэ-упщIэжэгъу зэуIумкIэ зэфIэха зэрыхъур.

Езырыж щытыпкъэ

(личностные результаты)

«Адыгэ тхыбзэ» (2 класс) курсым кыщыгъэлъэгъуа хъуащ гъэсэныгыэр, зыужыныгыэр хэзыгъахъуэ бгъэдыхъэкIэхэр. Ар Урысей Федератэм и цIыхум духовно-нравственнэ зыужыныгыэ егъэгъуэтауэ гъэсэн Концептэм тету егъэджакIуэм и пщэрылъхэр гъээщIэныр щIэгъэхуэбжъэнымкIэ сэбэп мэхъу.

Федерал кърал егъэджэныгыэ кърупхъэм ипкъ иткIэ езырыж щытыпкъэм зэпэщ ещI:

- Хэкум теухуауэ пагагъ иIэр, Хэкум и тхыдэмрэ лъэпкъымрэ, лъэпкъым и зы цIыхуу еджакIуэр зэрыщытыр, къралым ис лъэпкъ псоми я фIыгъуэр зыхэщIэныр, абыхэм зегъэужыныр;
- зэпэщу, социал ухуэкIэу дунейм еплъыныр, земыщхъу, ауэ зыуэ уэщIыр, лъэпкъхэр, культурэхэр, динхэр зэрыщытыр;
- нэгъуэщIым и дуней еплъыкIэм, адрей лъэпкъхэм я культурэм, тхыдэм пщIэ хуэщIыныр;
- дуней зызыхъуэжым зэрыхэзэгъэным хуэгъэхъэзырыныр;
- еджакIуэм и езырыж купщIэр зыхищIэныр;
- илэжъхэм теухуауэ жэуап зэрихыныр, абы хэту напэ, захуагъэ, хуитыныгъэм ехъэлIауэ кыгурыIуэм хэгъэхъуэныр;
- гуапагъэ, пэджэж, зэхэщIыкI, гууз-лыуз нэгъуэщIым хуиIэныр;
- и ныбжъхэмрэ нэхъыжъхэмрэ зэрадекIуэкIыныр, псалъэмакынышэу Iуэху хэкIыпIэ кыгъуэтыным хущIэкъуныр;
- гъащIэ сэкъатынышэ, узынышэ зэрихыныр, зыгуэр кызыгъэпэщын-зэфIэгъэуэным хуэгъэушыныр, къэзыухъуреихъ щыIэныгъэхэм хуэсакыныр.

Предметзэпыщлэ шытыпкыэ

Предметзэпыщлэ шытыпкыэхэм (зэфлэх-зэгъуэкI «регулятивные», кыэухыпкы «познавательные», уэршэр) Федерал кыэрал егъэджэныгъэ кыупхъэм ипкы итклэ зэпэщ ящIыр:

- еджэныгъэ лэжыгъэм и пщэрылхэмрэ зыхуэунэтIахэмрэ еджакIуэм зыхищIэныр, ар зыIэрыгъэхъа хъунымклэ хэкIыпIэхэр кыилыхъуэныр;
- лыхъуэн, кыэгъэщIын Iуэхугъуэхэм кыалыкыуэкI мыщхъэпэхэр зэрызэфIихын хэкIыпIэ иубзыхуныр;
- кыхуагъэува Iуэхугъуэр зэхигъэкIын щхъэкIэ, и лэжыкIэныр ипсыхыфрэ зыкIэлтыплтыжыфу икIи нэхъ кыезэгъ бгъэдыхъэкIэр кыыхигъэкIыфыныр;
- кыыщIэхуылIэ/кыыщIемыхуылIэ щхъэусыгъуэр кыгурыIуэрэ кыемыхуылIапэу щытми, зэгъэпэщIауэ лэжыфныр;
- кыэухыпкыым и лъабжыэмрэ езырыжу зыкыхутэжынымрэ зэфIэувэныр;
- бзэм и Iэмалхэмрэ информацэ, коммуникацэ технологиехэмрэ езым и коммуникатив, кыэухыпкы кыалэнхэр щигъэзащIэкIэ кыигъэсэбэпыныр;
- псалъалэ зэмылIэужыгъуэхэм зыхуей кыыщигъуэтын, зэхуэхъэсын, елэжын, зэхэдзын, анализ щIын, нэгъуэщIым Iэрыгъэхъэн, кыэлэутэжыфын, зыщIыпIэ кыыщIпсэлъэфыныр;
- текст зэхуэмыдэхэм, жанр зэмышхъэхэм кыеджэфыныр, зытепсэлтыхъым теухуауэ и бзэм зэхуэуэкIыныгъэ иригъэгъуэтыфыныр, жъабзэу, тхыбзэу текстхэр зэригъэпэщIыфыныр;
- зэгъэпэщIэныгъэ, зэгъэуIуныгъэ, анализ сыт хуэдэхэр зы гупсысэм тету иухуэфыныр, зым зыр кыпкырыкIыу е кыпкырыкIынкIэ хъуну зэрыщытым егупсысыфыныр;
- уэршэрэгъум едэлэуфыныр, диалог иригъэкIуэкIыфыныр, зы Iуэхум еплъыкIэ зэхуэмыдэхэр зэриIэфынур кыгурыIуэрэ псоми щIэдэлэуфу щытыныр, щапхъэхэр кыигъэсэбэпурэ псэлъэфыныр;
- гуп псом зы мурад зэриIэфынур, абы узэрыхуэкIуэфыну гъуэгур убзыхуныр, гупым хэт дэтхэнэ зыми зы кыалэн зэриIэныр, зыр зым клэлтыплтыж зэрыхъунур, езым и зыщIыкIэм еплъыжрэ едрейми и зыщIыкIэр илъагъуныр;
- зэгурымыIуэныгъэр псалъэмакы кыхэмыкIыу зэфIихыфыныр, зым и фейдэ мыхъуу псори зэакыылэгъу зэрызэхуищIыныр.

Предмет шытыпкыэ

Предмет шытыпкыэхэм Федерал кыэрал егъэджэныгъэ кыупхъэм ипкы итклэ зэпэщ ящI:

- щIэныгъэ и лъэныкыуэкIэ адыгэбзэм ехъэлIа лъабжыэ егъэтIылы: фонетикэмрэ графикэмрэ, лексикэр, псалъэ кыэхъукIэр, псалъэ лъэпкыгъуэхэр, синтаксисыр, бзэм и кыэгъэсэбэпыкIэ мардэхэр;

- макъхэр, хьэрфхэр, псалъэ лъэпкъыгъуэхэр зэхигъэкIыфрэ бзэхабзэм тету ахэр кыигъэсэбэпынр;
- къэралым бзэ куэд щызекIуэ пэтми, ахэр псори зы къэралым и кyuлеягъуу, бзэр лъэпкъым и гупсысэр кызыхэщыжу зэрыщытыр;
- адыгэбзэр Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм къэралыбзэхэм щыщ зыуэ зэрыщытыр;
- жьабзэ, тхыбзэ пэжыр зыIуль цIыхум культурэшхуэ зэрыбгъэдэлгыр;
- адыгэ литературэбзэм ехьэлIауэ пэщIэдзэ лъэбакъуэхэр егъэчыныр;
- уэршэрым и мурад, Iэмал, хэкIыпIэхэр ихутэфрэ псэлъэкIэ сыт хуэдэ Iуэхугъуэми хуигъуэтыфынр.

2-нэ классым кыыщищIэнухэр

КIапсэрышэу (системэу) щыт «Адыгэ тхыбзэ» (2 класс) курсыр «Къэпщытэжын» IыхьэмкIэ кыыщIедзэ. Япэ классым щаджахэр зэращIэжым кIэщIу кыитегъээжарэ, яхузэфIэкIыну, кIуэкIэр зэрыбухуэну Iэмалхэм щыгъуазэ зыхубощI.

Абы кыкIэлъокIуэ «Макъзешэхэмрэ хьэрфзешэхэмрэ» Iыхьэр. Бзэм и лъабжьэу щыт а Iыхьэр фIуэ кыгурымыIауэ адэкIэ зыужыпIэ куу еджакIуэм игъуэтынукъым. Абы кыхэкIкIэ, япэ классым гурыIуэгъуэ зыхуигъуэта Iуэхугъуэм зыдогъэужь, хыдогъахъуэ. Макъхэр пэжу зэхихрэ ар кыигъэIужыфу, псалъэм хэт макъхэр зэкIэлъхъэужь зэрыщытын хуейм хуэдэу зэкIэлъыхъыфу, макъхэмрэ хьэрфхэмрэ зэхигъэкIыфу, макъзешэхэмрэ хьэрфзешэхэмрэ кыгурыIуэу, макъзешэ *э*-р хьэрфзешэ *а*-кIэ кызэрагъэлыагъуэм щымыуэу.

2-нэ классым макъ дэкIуащитI зэбгъэдэту кыыщыкIуэм деж я тхыкIэ хъуныр, *ы*-р макъзэпэщIэхыу кызырэрыкIуэр, хьэрф *у*-м теплътI иIэу дызэрыхуэзэр, *у*-м иужь *ы* зэрамытхыр идогъащIэ.

УвыпIэшхуэ еубыд хьэрф *и, е, э, ю, я, ё* –хэм макъитI къагъэлыагъуэу, ауэ тхыгъэм зы дамыгъэу фIэкI зэрытедмылхьэр егъэщIэным. Макъ дэкIуашэ жыгъыжыгъхэмрэ дэгухэмрэ зэхигъэкIыфу, хьэрф зэгуеткIэ къэдгъэлыагъуэ макъхэр пэжу къэпсэлъыным хэгъэхъуэным, псалъэр пэжу пычыгъуэкIэ зэпиудурэ абы ударенэр тригъэувэжыфыным худогъасэ.

Псалъэ къэхъукIэ, зэхъуэкIыкIэхэм теухуауэ гурыIуэгъуэ зыгъуэта еджакIуэм псалъэ къегъэщI, ехъуэжыф, абы кыхэкIыуи и псалъэ фондым кыхохъуэ. Псалъэ кыигъэщIхэр зэпыщIа зэрыхъур кызыгурыIуам, ахэр зэрипхыурэ псалъэуха кызырэрыкIуэхэр зэрегъэпэщ.

2-нэ гъэ еджэгъуэм еджакIуэм псалъэхэм упщIэ зэрыхуигъэувыну щIыкIэр, щыIэщIэм, глаголым, плъыфэщIэм, послелогым ехьэлIауэ япэ лъэбакъуэхэр еч, псалъэ щхъэхуэхэр хьэрфышхуэкIэ къегъэжъауэ итхын зэрыхуейр къещIэ. Апхуэдэ щIэныгъэ лъабжьэр

игъуэта нэужь, езым псалъэуха зэхигъэувэжыфрэ псалъэухам и лъабжъэр кыыхуэгъуэту йосэ. Псалъэуха щыІэхэмкІэ гурыІуэгъуэ зыгъуэта еджакІуэм псалъэуха зэмылІэужьыгъуэхэр зэхигъэувэу монолог, диалог кызырыгуэкІхэр иригъэкІуэкІыфынуш. Гулътэншэу къанэркъым словарнэ псалъэхэм теухуауэ ядегъэкІуэкІын хуей лэжыгъэхэр. Псалъэм и тхыкІэм и мызакъуэу еджакІуэм а псалъэм иІыгъ купщІэр къещІэ, абы кыдэкІуэу а псалъэр урысыбзэкІи къещІыху, нанум и бзэтІуащІэм (двуязычие/билингвизм) зегъэужьыным ехъэлІа Іуэху щхьэпэу зэфІэха мэхъу.

ЕтІуанэ классыр кыщаухым ирихъэлІэу кызыхуэкІуэн хуей щытыпкъэхэр

Езырыж щытыпкъэхэр

Зи гугъу тщІыну езырыж щытыпкъэхэр еджакІуэм зэригъэпэщыну хузэфІэкІынуш:

- зыщыщ лъэпкъым теухуауэ гурыІуэгъуэ;
- Хэкур фІуэ лъагъунымрэ абы ирипэгэнымрэ;
- дуней къэзыхуъуреихьым теухуауэ гурыІуэгъуэ;
- уэщІымрэ псэ зыІут псоми хуэсакъыныр;
- бзэ зэмыщхьхэм ирипсалъэ лъэпкъхэм пщІэ хуэщІыныр;
- бзэр зызыужь щыІэныгъэу зэрыдиІэр;
- бзэр зегъэкІуэным гуапагъ хуиІэныр;
- проект лэжыгъэ гэзэщІэныр;
- зыхэт цІыхухэм ялэжь Іуэхухэм хабзэ и лъэныкъуэкІэ еплъыкІэ хуиІэныр;
- уэщІым и теплэ сурэтхэмрэ нэгъуэщІ сурэт лІэужьыгъуэхэмрэ тепсэлъыхьыфыныр;
- гуапагъ, пэжагъ, гуууз-лыуз, пэджэж, напэ, н. гурыгъу-гурыщІэхэр зыхищІэныр;
- кыдеджэхэмрэ езыгъаджэхэмрэ я гурыгъу-гурыщІэ зыхищІэныр;
- егъэджакІуэм, балигъым, кыдеджэхэм зэрыдэлэжьэфыным ехъэлІауэ гурыІуэгъуэ иІэхэм зегъэужьыныр.

ПредметзэпыщІэ щытыпкъэхэр

ПредметзэпыщІэ щытыпкъэхэр зэфІэгъэувэнымкІэ еджакІуэм хузэфІэкІынуш:

- егъэджэныгъэ мардэр кыгурыІуэрэ пкърыхьэныр;
- егъэджэныгъэ лэжыгъэ екІуэкІым ехъэлІауэ и еплъыкІэ кыигъэлъэгъуэныр;
- егъэджакІуэм и гъусэу егъэджэныгъэ лэжыгъэм и кІуэкІэр ипсыхьыныр;
- кІуэкІэ иухуэрэ абы тету лэжэныр;
- илэжь Іуэхугъуэхэм тепсэлъыхьыфыныр;

- егъэджакIуэмрэ кыдеджэхэмрэ и гъусэу и лэжыгъэмкIэ кызыхуэкIуам щыуагъэ хэтмэ, зэпкърихыжыфыныр;
- и лэжыгъэм теухуауэ егъэджакIуэм, балигъым, кыдеджэм кыжриIа псалъэхэр кыгурыIуэныр;
- лэжыгъэр кыщIехъулIа е кыщIемыхъулIа щхъэусыгъуэхэр зэхигъэкIыфыныр;
- жьабзэ, тхыбзэ, гурыгъуазэхэр кыгъэсэбэпурэ егъэджэныгъэ лэжыгъэхэр зэфIихыныр.

Куэд кызыщIэзыубыдэ къэухьыпкъ еджэкIэ лэжыгъэхэр (УУД – универсальные учебные действия) псыхъа хъунымкIэ еджакIуэм къехъулIэнуц:

- къэухьыпкъ пщэрылтыр макъкIэ кыгурыIуэрэ зыхищIыкIыу, ар егъэджакIуэр и гъусэу е и закъуэу зэфIигъэкIыфу;
- кыагъэIуар зэхихрэ псалъэкIэ зэхуэмыдэхэр кыгурыIуэныр;
- тхылъым хуэIэижыныр (псалъащхъэхэм, напэкIуэцIхэм, дамыгъэхэм, псалъальэхэм, н.);
- тексту, таблицэу, схемэу илъягъухэр кыгурыIуэрэ абыхэм елэжыфу (егъэджакIуэр и гъусэу и закъуэуи);
- егъэджакIуэм игъэува кьалэныр абы и гъусэу зэфIэгъэкIыфыныр;
- дамыгъэхэр, схемэхэр, таблицэхэр кыгъэсэбэпыфыныр, апхуэдэу электрон Iэмалхэми щыгъуэзэныр;
- текст зэмылIэужыгъуэхэр кыгурыIуэрэ абыхэм купщIэр кыыхыфыныр;
- егъэджакIуэм игъэув упщIэхэм тхылъым ит схемэхэр, таблицэхэр, дамыгъэхэр кыгъэсэбэпурэ жьабзэу жэуап етыфыныр;
- темэ, сурэт къратам ехъэлIауэ езым и текст зэхигъэувэжыфыныр;
- щыIэныгъэ иджхэмрэ бзэм ехъэлIа Iуэхугъуэхэмрэ анализ ищIыфыныр (гупым хэту);
- щхъэхуэрэ щытхэр зыуэ зэхэгъэувэфыныр (егъэджакIуэр кIэлтыплъу);
- лэжыгъэр щичIкIэ абы бгъэдыхъэкIэ зыбжанэ иIэнкIэ зэрыхъунур IэщIыб имыщIыныр;
- бзэ хабзэм щытепсэлтыхъэкIэ, ар щIэзыгъэбыдэ щапхъэхэр кыхыфыныр;
- кыыхуагъэува пщэрылтым теухуауэ псалъэхэр зыщыщ лъэпкыгъуэ, зэхъэлIа Iуэху сыт хуэдэхэмкIэ зэуIу щIыфыныр;
- егъэджакIуэр и гъусэу е классым хэту игъэзэщIа лэжыгъэм купщIэ кыыхыфыныр;
- егъэджакIуэр кыдэлэпыкьюу предмет иджымрэ гъащIэмрэ зэпыщIа зэрыхъу, зэрызэпэджэж Iуэхугъуэхэр кыыхигъэкIыфыныр;
- щхъэусыгъуэмрэ кыщIэхъуамрэ зэпищIэфыныр.

Коммуникацэ и лъэныкыуэкIэ куэд кызыщIэзыубыдэ къэухьыпкъ еджэкIэ лэжыгъэхэр (УУД) псыхъа хъунымкIэ еджакIуэм къехъулIэнуц:

- зыдээршэрыр зэхихрэ нэгъуэщIхэм я уэршэр кыгурылуэныр;
- и гупсысэр жьабзэу, тхыбзэу кылуэтэфыныр;
- псэлъэкIэ-щытыкIэ хабзэхэр имыкътэу диалог иригъэкIуэкIыфын, гуп уэршэр хэтыфыныр;
- егъэджакIуэм, кыдеджэхэм щепсалъэкIэ кьезэгъ псэлъэкIэ иухуэныр, ушцIэ хуэтыныр, жэуап иыггыфыныр;
- IуэхуеплътыкIэ зэмылIэужьыгъуэ щыIэхэр кылътэныр;
- езым и IуэхуеплътыкIэр кыигъэльэгъуэфрэ шапхъэкIэ щигъэбыдэфыныр;
- гъусэ иIэу лэжьэфрэ адрейм гурылуэфыныр, дэрэгъум гуапэу, пщIэ хуищIу бгъэдэтыныр;
- коммуникатив пщэрылътым елътытауэ монолог иухуэфыныр.

Предмет щытыпкъэхэр

Зэдай предмет щытыпкъэхэр программэмкIэ кызырехъулIэнур

ЕджакIуэм предмет щытыпкъэхэр кыгурылуэныр кьехъулIэн папщIэ:

- адыгэбзэр Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и зы кьэралыбзэу зэрыщытыр зыхищIэн;
- лъэпкъыбзэу щыт адыгэбзэмрэ адрей лъэпкъыбзэхэмрэ пщIэ хуэщIын;
- бзэр зызыужь щыIэныгъэу зэрыщытыр, абы лъэпкъ псом я гупсысэ, дуней тетыкIэ кызырехъытым щыгъуэзэн;
- адыгэбзэм и бзэ хабзэхэм ехъэлIауэ япэ лъэбакъуэхэр чыныр (орфоэпие, орфографияе, нагъыщэ), жьабзэ хабзэхэр зэгъэщIыхун;
- бзэ системэм, абы и зэхэтыкIэм теухуауэ лъабжьэ гъуэтын (фонетикэ, графикэ, лексикэ, морфемикэ, морфологии, синтаксис);
- нагъыщэхэр тхыбзэ хабзэм IэщIыб щыпщI зэрымышъунур;
- итхар кызырипщытэжын гурылуэгъуэхэр зэгъэгъуэтын;
- идж Iуэхугъуэм ехъэлIауэ еджэкIэ мардэхэр кыгурылуэн; кызырагъуэт, зэрызэрагъапщэ, зэрагуэш щыкIэхэм теухуа гурылуэгъуэ иIэн.

Бзэм зегъэужьынымкIэ предмет щытыпкъэу еджакIуэм зэригъэгъуэтынуш:

- урокым жьабзэу щекIуэкI уэршэрым хэтын;
- Iуэхур зэфIэха хъунымкIэ и еплътыкIэ кыигъэльэгъуэфын;
- тхылътым ит текстым кьеджэрэ зыхуей гупсысэр кыыхихыфрэ пщэрылът кыыхуащIам елътытауэ абы дэлэжьэжыфын;
- бзэм ехъэлIа Iуэхугъуэ зэфIигъэкIын щхъэкIэ, псалъталъэ кыигъэсэбэпын;
- жьабзэмрэ тхыбзэмрэ зэхигъэкIыфын;
- диалогыр кыыхигъэкIыфын, абы иIэ щхъэхуэныгъэхэр ищIэн;

- текстымрэ псалъэ е псалъэуха гуп купщІэншэу зэхэдзамрэ зэхигъэкІыфын;
- текст зэхэгъээзрыхам псалъэухахэр я пІэ щригъэувэжыфын;
- текстым и темэмрэ гупсысэмрэ кыыхигъэкІыфын, псалъащхьэ е фІэщыгъэ хуищІыфын;
- зэраІуатэ текстым и упщІэхэм кьеджэрэ абыхэм я жэуапхэр кыигъэуэтыфын;
- сурэткІэ е упщІэкІэ текст зэхэгъэувэфын;
- щІэдзапІэ е кІэух иІэмкІэ текстыр зэфІигъэувэфын.

ЕджакІуэм зригъэгъэсэнущ:

- езым и бзэмрэ нэгъуэщІым еймрэ анализ хуэщІыныр;
- егъэджакІуэм игъэува упщІэм жэуап щриткІэ, езым и ныбжьэгъухэм я бзэм и ухуэкІэр, пэжагъыр кыилытэныр;
- тхылъым и псалъалъэм хэт щапхъэхэр кьэпсэлъыкІэ, тхыкІэ хабзэхэм тригъэтыныр;
- темэмрэ купщІэмрэ елытауэ текстым цІэ фІищыныр;
- текст зэмылІэужыгъуэхэр зэхигъэкІыныр;
- художественнэ текстым хэт бзэ Іэмалхэм гу лъытэныр;
- зэраІуатэ, зэрытепсэлъыхь текстхэр зэхигъэувэныр;
- псалъэхэм яку дэль зэпыщІэныгъэхэр кыхутэныр;
- бзэм ехьэлІауэ гу зылъита Іуэхугъуэ гуэрхэм щхьэкІэ и гупсысэ кыигъэуэтыгъуэныр;
- сурэтхэм теухуауэ текст иубзыхуныр;
- текст кыызэдзам и купщІэр тхыгъэу кыиІуэтэныр;
- тхыбзэм и пэжагъым кІэлъыплъыжыныр, щыуагъэхэр кыигъэуэтыжыныр.

Бзэм и зэхэтыкІэр

Фонетикэ, орфоэпие, графикэ

ЕджакІуэм зригъэгъэсэнущ:

- макъымрэ хьэрфымрэ зэхигъэкІыфу, хьэрфхэр пэжу кыигъэІуу, псалъэм хэт хьэрфхэри щхьэхуэу щытхэри жиІэфу;
- макъ къэс зыхуэдэр, зыщыщыр иубзыхуфу;
- псалъэм хэувэ макъым зэхъуэкІыныгъэ игъуэтыр кыхутэфу;
- макъхэм я зэхэтыкІэкІэ псалъэхэр гупу игуэшыфу;
- макъитІ къэзыгъэуэтыгъуэхэр тхыгъэм зэрытрилхьэну щІыкІэр ищІэу;
- псалъэр пычыгъуэкІэ зэпиудыфу;
- псалъэм макърэ хьэрфу хэтыр зэщхьэщигъэкІыфу;
- ударенэ зытехуэ пычыгъуэр кыыхигъэщыфу;
- хьэрфхэр алфавитым и зэкІэлъыкІуэкІэм хуэдэу зэригъээзэхуэфу;
- псалъалъэкІэ лэжъэфу;

- кьэпсэлъыкIэмрэ тхыкIэмрэ зэщхьэщыкIыныгъэ яIэр ищIэу;
- литературэ шапхьэм иту псэлъэфу.

ЕджакIуэм зригъэсэнущ:

- хьэрфрэ макъыу псалъэм и зэхэтыкIэкIэ зэпкьрихыу;
- **ы**-р макъзэпэщIэхыу кыщыкIуэм деж кыигъэсэбэпу;
- фонетикэ и лъэныкъуэкIэ щIэныгъэ игъуэтар тхыбзэм кыщигъэсэбэпу;
- псалъэр ирихьэкIыфу, сатыр плъыжьыр ищIэу, псалъэхэм яку дэль залэр ищIэу.

Лексикэ

ЕджакIуэм зригъэсэнущ:

- уэршэрым, текстым хэт псалъэ имыщIыхур кыыхигъэкIрэ абы и купщIэмкIэ егъэджакIуэм еупщIу е псалъалъэм кыщигъуэту;
- зы купщIэ фIэкI зимыIэ псалъэхэмрэ купщIэ зыбжанэ зиIэ псалъэхэмрэ зэхигъэкIыу;
- кыыхуагъэльэгъуа псалъэхэм синонимхэмрэ антонимхэрэ кьахуигъуэту;
- бзэм синонимхэмрэ антонимхэмрэ кызырэщагъэсэбэным кIэлтыплъу.

ЕджакIуэм зригъэсэнущ кьехъулIэнущ:

- псалъэм и купщIэр кыбгурыIуэнын бзэр дахэу бгъэджэгуным зэрехар;
- псалъэр и купщIэ занщIэкIэ кыщагъэсэбэпамрэ купщIэ зэхьэкIа иIэу кыщагъэсэбэпамрэ зэхигъэкIынын;
- художественнэ текстым зи купщIэр зэхьэкIауэ шапхьэ зыхуэзар кыыхигъэкIыфу;
- и бзэм зиужьын папщIэ, псалъалъэ зэмылIэужьыгъуэхэр кьэгъэсэбэпынын.

Псалъэр зэрызэхэт Iыхьэхэр

ЕджакIуэм зригъэсэнущ:

- псалъэ зэлябжьэгъухэр кыигъуэтыфу;
- псалъэ гупым зэмылябжьэгъу шапхьэхэм зэлябжьэгъу хэтхэр кызырэыхигъэкIын мардэхэр ищIэу;
- псалъэм лъабжьэр кызырэыхигъэкIыну щIыкIэм;
- шапхьэм и лъабжьэгъу псалъэхэр кыыхуихьыфу.

ЕджакIуэм зригъэсэнущ кьехъулIэнущ:

- псалъэ зэлябжьэгъухэмрэ псалъэм и формэхэмрэ зэхигъэкIыфу;
- псалъэ кьэзыгъэхьу префикс, суффиксхэмрэ псалъэ зэзыхъуэкI префикс, суффиксхэмрэ зэхигъэкIыфу;

- псалъэ къэзыгъэху префикс, суффиксхэмрэ псалъэ зэыхуэкI префикс, суффиксхэмрэ кыигъэсэбэпыфу.
- псалъэпкъымрэ падеж кIэхымрэ псалъэм кыыхигъэкIыфу.

Псалъэ лъэпкъыгъуэхэр

ЕджакIуэм зригъэсэнущ:

- щыIэныгъэ, лэжыгъэ, щытыкIэ къэзыгъэлъагъуэ псалъэхэр кыигъуэтыфу;
- псалъэхэм упщIэ яхуигъэувыфу;
- послелогыр кыигъэсэбэпыфу;
- текстым хэт псалъэхэм пщэрылъ щашIа псалъэ гупыр кыыхигъэкIыфу;
- Хэт? Сыт? упщIэ зыхуэув щыIэцIэхэр зэхигъэкIыфу;
- цIэ унейхэмрэ цIэ зэдайхэмрэ, ахэр бжыгъэкIэ къэгъэлъэгъуа зэрыхур ищIэу;
- щыIэныгъэм и теплъэ, щытыкIэ къэзыгъэлъагъуэ псалъэхэм упщIэ яхуигъэуырэ текстым кыышигъуэтыфу;
- плыфэцIэр гупитIу зэрыгуэшар зэхигъэкIыфрэ абыхэм я шапхэхэр зыхиубыдэ гупыр иубзыхуфу;
- псалъэухам лэжыгъэ хэтыр кыигъуэтрэ абы игъэзащIэ кьалэныр кыгурыIуэу.

ЕджакIуэм зригъэсэнущ къехъулIэнущ:

- псалъэхэр лъэпкъыгъуэ щхъэхуэрэ зэхигъэкIыфу, абыхэм псалъэухам шагъэзащIэ кьалэнхэр иубзыхуфу;
- псалъэ лъэпкъыгъуэхэм упщIэ яхуэувхэр, теплъэ, зэхуэкIыныгъэ ягъуэтхэр ищIэу;
- закъуэ е куэд бжыгъэм фIэкI имыту кьакIуэ щыIэцIэхэр зэхигъэкIыфу;
- псалъэуха щиухуэкIэ, гупсысэ кыыщиIуатэкIэ послелогхэр кыигъэсэбэпыфу;
- щыпсалъэкIэ псалъэ лъэпкъыгъуэ зэмылIэужыгъуэхэр и бзэм кыышигъэсэбэпу.

Синтаксис

ЕджакIуэм зригъэсэнущ:

- текстымрэ псалъэухамрэ, псалъэухамрэ псалъэмрэ (псалъэуха мыху псалъэхэр) зэхигъэкIыфу;
- уэршэрым псалъэухар кыыхигъэщхъэхукIыфу;
- псалъэухакIэ зэджэр иубзыхуфу (купщIэ пыухыкIа, къэпсэлъыкIэ, псалъэухам и кIэ);
- жьабзэм деж псалъэухар и кIэм нэсауэ зэрыщытыр зэхигъэкIыфу;
- я къэIуэтэкIэ елбытакIэ псалъэухахэр зэригъэпщэфу;
- псалъэухахэм я кIэм нагъыщэ ягъэувхэр ищIэу;
- псалъэухам и пкъыгъуэ нэхъыщхъэхэр кыыхигъэкIыфу;
- псалъэухам хэт псалъэхэм яку дэль зэпыщIэныгъэр кыигъуэтыфу;

- схемэжлэ псалъэуха нухуэфу;
- псалъэуха иримыкьухэр нигъэсыжыфу; псалъэуха зэхэтхуар зэхихыжыфу;

Еджаклуэм зригъэсэнущ къехъулэнуц:

- псалъэ гупым псалъэуха кыыхищлыкыфу;
- щапхъэ имылэу псалъэуха зэхигъэувэфу;
- псалъэухам и лъабжьэр кыыхигъэкыфу.

Орфографиерэ нагъыщэхэмрэ

Еджаклуэм зригъэсэнущ:

- егъэджаклуэм кыигъэлыгъуа псалъэхэм орфограммэр кыыщигъуэту;
- зыкыипщытэжын щхъэклэ, тхылъым ит псалъальхэмрэ пэжырытхэ псалъальхэмрэ кыигъэсэбэпу;
- къеджэу щрагъэтхклэ е щытритхыклэ, езым кыипсэлъу;
- бзэхабзэхэр кыигъэсэбэпыфу;
- тхылъымрэ доскамрэ итыр щыуагъэншэу кыритхыкыу;
- бзэхабзэхэм тету кызыхуеджэ текстхэр итхыфу.

Еджаклуэм зригъэсэнущ къехъулэнуц:

- орфограммэ зэмылэужыгъуэхэм хищлыкыу;
- зэджа орфограммэхэмрэ зэмыджахэмрэ зэхигъэкыфу;

- псалъэр пэжу итхарэ имытхарэ **Разделхэмрэ темэхэмрэ хуэзэ сыхъэт бжыгъэр**

Разделхэр	Разделклэ сыхъэт бж.
Кыитегъээзжыныгъэ.	3
Хьэрфхэмрэ макъхэмрэ.	19
Псалъэ.	11
Морфологие. Послелог.	2
Псалъэм и зэхэтыклэ.	2
Псалъэухамрэ нагъыщэхэмрэ.	8
Кыызэрапщытэ диктант.	4
Бзэм зегъэужыын (Изложенэ).	2
Псори	51

Курсым и зэхэтыклэр	Сыхъэт бж.	Ящлэн хуейхэр
Кыитегъээзжыныгъэ		
1. Псалъэуха. 2. Псалъэ. 3. Макъ, хьэрф.	3	- Япэ классым шигъуэта есэныгъэхэр кьэпщытэн. Егъэджаклуэм игъэува упщлэм егупсысауэ абы и жэуапыр итыфын, жэуап щитклэ, псалъэуха лэужыгъуэ зэхуэмыдэхэр кыигъэсэбэпыфын. Дамыгъэ итхъахэр кыигъэсэбэпурэ бзэр псалъэухауэ, псалъэухахэр псалъэу, псалъэхэр пычыгъуэ-

		пычыгъуу зэрызэпиудыфыр къэпщытэн. - Къызэджэр къыгурылуу, къеджэкIэ тэмэм иIу, укъуэдияуэ пычыгъуэ-пычыгъуэкIэрэ макъ игъэлуу псалъэ щхьэхуэхэм, псалъэуха мыинхэм, тхыгъэ кIэщIхэм къеджэфын. Ударенэр зытель пычыгъуэр къыхигъэщыфын. - Хьэрфхэр ицIыхун. Адыгэбзэм макъу хэтхэр зерищIэр къэпщытэн, нэгъуэщIым къипсэлъа макъыр и IукIэкIэ еджакIуэм къицIыхуфын, езыми а макъыр къипсэлъыфын. Сыт хуэдэ макъми и зэрыб хьэрфри и Iэрытх хьэрфри ищIэн, макъыр зэхебгъэхмэ, абы и хьэрфыр къыгъэлъэгъуэфын, хьэрфыр ебгъэлъагъумэ, абы хуэкIуэ (къикI) макъыр игъэлуфын.
Хьэрфхэмрэ макъхэмрэ		
1. Макъзешэхэмрэ хьэрфзешэхэмрэ. 2. Макъзешэхэр. 3. Макъ дэкIуашэхэр. 4. Пычыгъуэ. 5. Псалъэр зэрырахъэкIыр. 6. Макъзешэ э-р хьэрфзешэ а-кIэ къызэрагъэлъагъуэр. 7. III, tI макъ дэкIуашэхэр. 8. ЗэпэщIэзых ЫI. 9. Хьэрф У-р. Хьэрф у-м и ужькIэ ы зэрамытхыр. 10. Хьэрф И-р. Хьэрф Е-р. 11. Хьэрф Э-р къызэрыкIуэр. 12. Хьэрф Ю, Я-хэр. 13. Хьэрф Ё-р. 14. Макъ дэкIуашэ жыгъыжыгъхэмрэ дэгухэмрэ. 15. Хьэрф зэгуеткIэ къагъэлъагъуэ макъхэр. 16. Ударенэ. 17-19. Адыгэ алфавит.	19	- Бзэр псалъэухаурэ, псалъэухахэр псалъэурэ, псалъэхэр пычыгъуу, пычыгъуэхэр макъу зэпкърыхыныр еджакIуэм зэрыхуэзфIэкIым адэкIэ зегъэужьын. - Макъзешэхэмрэ макъ дэкIуашэхэмрэ зэхэгъэкIынымкIэ иIэ зэфIэкIхэмрэ есэныгъэхэмрэ егъэфIэкIуэн. - Хьэрфыр зыхухэха макъым нэмыщI нэгъуэщI макъ къыгъэлъагъуу къыщыкIуэр зэхэцIыхукIыфын икIи къеджэфын. - Псалъэм и къежъапIэм деж щызэхих макъзешэ [э]-р хьэрфзешэ а-кIэ къызэрагъэлъагъуэр ищIэн (<i>адыгэ, адакъэ, адрей</i>). - n, m, хьэрфхэмкIэ nI, mI макъ дэкIуашэхэр къагъэлъэгъуэнкIэ зэрыхур (<i>пкъынэ, ткIуаткIуэ</i>). ХьэрфкIэ къэмыгъэлъэгъуа макъхэр тхыгъэм къыхигъуэтэфу икIи къеджэфу егъэсэным ехьэлIа лэжыгъэхэр егъэкIуэкIын. - у-, и-хэм я ужькIэ ы къыщапсэлъу ямытхыныр (<i>унэ, гъуджэ, гуцэ, итхьэцIащ, ин, игъуэ</i>). Макъзешэ [у]-мрэ макъ дэкIуашэ [у]-мрэ зэхэгъэкIынымкIэ иIэ есэныгъэхэр егъэфIэкIуэн. - Макъ къымыгъэлъагъуу хьэрф щатхым и къэкIуэкIэм нэIуасэ хуэщIын, хьэрфым макъ къыщымыгъэлъагъуэм деж, хьэрфым къемыджэу егъэсэн: (<i>жыгылу, екIуэкIу, ещIэкIу, ежэкIу, ефIэкIу</i>). - Пычыгъуэ йы-р зэхихыу и итхынкIэ зэрыхуэм щыгъэгъуэзэн. Абы теухуауэ ищIэхэр тхыгъэм къыщигъэсэбпыфын (<i>ин, ищхьэрэ, ислъэмей, цухын, цубэн, н.</i>) - Пычыгъуэ йэ зэхихыу е итхынкIэ зэрыхуэм

		щыгъэгъуэзэн. Ар тхыгъэм кыщи-гъэсэбэпын (<i>еджэн, ерыц, ежью, н.</i>) - Хьэрф э-р, урысыбзэм щилэ мыхьэнэр илэу, адыгэбзэми кыщигъэсэбэпынклэ зэрыхъум щыгъэгъуэзэн. Ар кыщагъэсэбэп псалъэхэм кьеджэфын икли ахэр итхыфын (<i>экскурс, экскаватор, этаж, элеватор, н.</i>) - Хьэрф ё-р, урысыбзэ алфавитым щилэ мыхьэнэр зэрилэу, адыгэбзэм кызырэщигъэсэбэпыр ищлэн (<i>шофёр, пулемёт, вертолёт</i>). - Хьэрф ю, я-хэм урысыбзэм щалэ мыхьэнэр ялэжу, адыгэбзэм кызырэщигъэсэбэпынр ищлэн (<i>Юрэ, яслэ, н.</i>) - Зэгуэгъу зэхуэхъу макъ дэклуашэ дэгухэмрэ жьгыжыгъхэмрэ зэхицыхуклыфын (<i>п-б, ф-в, т-д, н.</i>) - Хьэрф зэгуэтклэ кьэгъэлъэгъуа макъхэр, ахэр зыхэт пычыгъуэхэр, псалъэхэр итхыным теухуа есныгъэхэм зригъэужьын. - Зи кьэпсэлъыклэмрэ зи тхыклэмрэ зэтэхуэ псалъэхэр, апхуэдэ псалъэу зэхэт псалъэухахэр диктанту (кызырэжралэм ипкь итклэ) итхыфын. - Псалъэм ударенэ зытехуэу хэт пычыгъуэр кыыхигъэбелджылыклыфын. Пычыгъуэм ударенэр зэрытелэпхуклым кыыхэкклэ, а пычыгъуэм хэт макъыр [а]-ми [э]-ми щызэхимыщлыклым деж, е а-м иплэклэ э зэхихыу щыщытым деж, итхынур зи щысыр кыхухэтэфын. - Алфавитым и мыхьэнэр. Хьэрфхэм зэреджэмрэ абыхэм кьагъэлъагъуэ макъхэм я луклэмрэ зэхицыхуклыфын. Алфавитым хьэрфхэм щалэ зэклэлъыклуэклэр ищлэн. Псалъэхэр алфавитклэ зэклэлъыклуэу итхыфын. Кыхуагъэлъагъуэ тхыгъэм хэт псалъэхэр алфавитклэ зэклэлъыхъауэ кыхитхыклыфын. Тхылъым ит псалъалъэм ирилэжьэфу егъэсэн, псалъэ иритхэр, алфавитым иригъуазэурэ псалъалъэм зэрыщызэклэлъыхъам хуэдэу, зэхитхыклыфын (псалъэм и япэ хьэрфым тещыхъауэ).
Псалъэ		
1. Псалъэ. 2. Унэцлэхэмрэ цлэхэмрэ хьэрфышхуэклэ кьрагъажьэу зэратхыр. 3. Псэущхьэхэм флащ цлэхэр хьэрфышхуэклэ кьрагъажьэу зэратхыр.	11	- Хьэрфышхуэхэр щатхым теухуауэ ищлэхэм зегъэужьын (хигъэхъуэн). - Унэцлэхэмрэ цлэхэмрэ хьэрфышхуэклэ кьрагъажьэу зэратхыр ищлэн. - Псэущхьэхэм флащ цлэхэм я тхыклэр ищлэн. - Кьалэхэм, кьуажэхэм, псыхэм я цлэхэр хьэрфышхуэклэ кьрагъажьэу зэратхыр ищлэн.

4. Къалэхэм, къуажэхэм, уэрамхэм, псыежэхэм я цІэхэр хьэрфышхуэкІэ кърагъажьэу зэратхыр. 5. ХЭТ? СЫТ? упщІэхэм жэуап хуэхьу псалъэхэр. 6. Сыт хуэдэ? упщІэм жэуап хуэхьу псалъэхэр. 7. Сыт ищІэр? упщІэм жэуап хуэхьу псалъэхэр.		Ар и тхыгъэхэм къыщигъэсэбэпыфын. - Хэт? Сыт? упщІэхэм жэуап хуэхьу псалъэхэр къыхуэгъуэтыфын, ахэр и бзэм къыщигъэсэбэпыфын - Сыт хуэдэ? упщІэм жэуап хуэхьу псалъэхэр къыгуэтыфу, езыми щапхъэ къыхьыфу щытын; ахэр и бзэм къыщигъэсэбэпыфын. - Сыт ищІэр? Сыт ищІа? Сыт ищІэнур? Сыт ящІэну? Сыт ящІэр? упщІэхэм жэуап яхуэхьу псалъэхэм щыгъэгъуэзэн. Апхуэдэ упщІэхэр езы еджакІуэми игъэувыфын. Предметхэм, лэжыгъэхэм, щытыкІэхэм я фІэщыгъэхэр зэхигъэкІыфын. Предметхэм я цІэхэр гуп-гупурэ игуэшыфын. Ахэр къызэщІэзыубыдэ псалъэхэр къыхуэгъуэтыфын. Предметхэм я цІэхэр (къащыщІхэр) къызэрыкІ псалъэхэр гуп-гупурэ игуэшыфын, ахэр зыгъэзащІэ (къызыщыщІ) предмет елбытакІэ (цІыхухэм, псэущхьэхэм, хьэпшыпхэм, дунейм и къэхьукъащІэхэм, н.) зэхьэлІар хузэхэгъэкІын.
Послелог		
Послелогхэр.	2	Послелогым теухуауэ япэ гурыІуэгъуэ игъуэтын, апхуэдэхэр текстым къыхигъуэтэфу, езыми и бзэм къыщигъэсэбэпыфу щытын.
1. Псалъэ лъабжьэ. 2. Псалъэ зэлъабжьэгъухэр.	2	Псалъэ лъабжьэм щыгъэгъуэзэн. Псалъэ зэлъабжьэгъухэм теухуауэ гурыІуэныгъэ егъэгъуэтын. Апхуэдэ псалъэхэм зэдайуэ хэт Іыхьэхэм гу лъитэн. Псалъэ зыбжанэм апхуэдэу зэдыхэт Іыхьэхэр къыхигъэбелджылыкІыфу есэн. Апхуэдэ Іыхьэхэр зэщхьу щатхым гу лъегъэтэн (<i>мажъэ — мажъэишхуэ — мажъэ фІыцІэ</i>).
Псалъэуха		
1. Псалъэуха. 2. Бзэр псалъэухаурэ зэрызэхэтыр. 3. Псалъэухам хэт псалъэ нэхьыщхьэхэр. 4. Псалъэуха лІэужыгъуэхэр. 5. Псалъэухам хэт псалъэхэр зэрызэпхар.	8	- Текстыр псалъэухаурэ зэпкърыхын (гуэшын), ахэр зытепсэлъыхьыр къыхуэгъуэтэн; зытепсэлъыхьым хужалэр къэзыгъэлабгъуэ псалъэхэр (иужькІэ подлежащэ, сказуемэ жыхуалэнухэр). Псалъэухам и пкъыгъуэ нэхьыщхьэхэр. УпщІэ игъэувурэ псалъэухам хэт псалъэхэм яку дэль зэпхыныгъэр къыхутэфын (щІалэр йоджэ – сыт ищІэр? – Йоджэ; хэт? – ЩІалэр). Псалъэухахэр я мыхьэнэкІэ зэрызэщхьэщыкІым кІэлъыгъэплъын. Псалъэухам и кІэм точкэ, упщІэ нагъыщэ, хэлэтыкІа нагъыщэ игъэувыфу есэн. Псалъэухахэр я къэпсэлъыкІэкІэ зэрызэщхьыр, зэрызэщхьэщыкІыр зэхигъэкІыфу есэн.

		Дэтхэнэ зы псалъэухари хьэрфышхуэкIэ къригъэжъэным теухуауэ иIэ есэныгъэм зригъэужьын. Псалъэуха зэхилъхьэфын икIи итхыфын.
--	--	---

Календарно-тематическое планирование.**Учебный предмет:** кабардино-черкесский язык (родной)**Класс:** 2**Учебник:** Адыгэбзэ. 2 класс. Хъубий Жанетэ, Къардэн Олесэ. ГКУ «КБР-Медиа». Издательство «Эльбрус» 2020г**Недельная нагрузка-** 1,5 часа в неделю**Годовая учебная нагрузка** - 51 час.

№	Тема урока	Кол-во часов	Дата	
			По плану	Факт
1	Псалъэуха, псалъэ, макъ, хьэрф	1		
2	Псалъэуха, псалъэ, макъ, хьэрф	1		
3	Макъзешэхэр	1		
4	МакъдэкIуашэхэр	1		
5	Пычыгъуэ	1		
6	Къызэрапщытэ тетхыкIыныгъэ	1		
7	Щыуагъэхэм елэжьыжын. Псалъэр зэрырахъэкIыр	1		
8	Псалъэр зэрырахъэкIыр	1		
9	Макъзешэ э-р хьэрхьэрфзешэ а-кIэ къызэрагъэлыагъуэ	1		
10	ПI, тI макъ дэкIуашэхэр	1		
11	Къызэрапщытэ диктант «Бажэ»	1		
12	Щыуагъэхэм елэжьыжын. Хьэрф ы-р зэпэщIэзых дамыгъэу къокIуэ	1		
13	Хьэрф ы-р зэпэщIэзых дамыгъэу къокIуэ	1		
14	Б/з. Изложенэ «КIэпхымырэ дыгъужьымырэ»	1		
15	Щыуагъэхэм елэжьыжын. Хьэрф у-р	1		
16	Хьэрф у-р макъзешэуи макъдэкIуашэуи къокIуэ	1		
17	Хьэрф у-м иужькIэ ы зэрамытхыр	1		
18	Хьэрф и-р	1		
19	Хьэрф Е-р.	1		
20	Къызэрапщытэ диктант «Гуэдз хыгъуэ»	1		
21	Щыуагъэхэм елэжьыжын. Хьэрф Э-р.	1		

22	Хьэрф Ю, Я-хэр	1		
23	Хьэрф Ё-р	1		
24	Макьдэжлүашэ жыгыжыгьхэмрэ дэгүхэмрэ	1		
25	Макьдэжлүашэ жыгыжыгьхэмрэ дэгүхэмрэ	1		
26	Хьэрф зэгүэтклэ кьэгьэлъэгьуэ макьхэр.	1		
27	Б/з Сочиненэ «Дыкьэзыхьуреихь дүнейр шдымахуэм».	1		
28	Шыуагьэхэм елэжыжын. Ударенэ	1		
29	Кьызэрапщытэ диктант, грамм.лэжь. щыгыуу. «Шылым хуэфлэкхэр»	1		
30	Ударенэ	1		
31	Шыуагьэхэм елэжын. Адыгэ алфавит	1		
32	Унэцлэхэмрэ цлэхэмрэ хьэрфышхуэклэ кьрагьажьэу зэратхыр.	1		
33	Унэцлэхэмрэ цлэхэмрэ хьэрфышхуэклэ кьрагьажьэу зэратхыр.	1		
34	Псэуцхьэхэм флэц цлэхэр хьэрфышхуэклэ кьрагьажьэу зэратхыр.	1		
35	Кьалэхэм, кьуажэхэм, уэрамхэм, псыежэххэм я цлэхэр хьэрфышхуэклэ кьрагьажьэу зэратхыр.	1		
36	Б/з. Изложенэ «Гьатхэ макьхэр»	1		
37	Хэт ? Сыт? Упщлэм жэуап хуэхьу псалъэхэр.			
38	Хэт ? Сыт? Упщлэм жэуап хуэхьу псалъэхэр.			
39	Сыт хуэдэ? упщлэм жэуап хуэхьупсалъэхэр	1		
40	Сыт хуэдэ? упщлэм жэуап хуэхьу псалъэхэр .	1		
41	Кьызэрапщытэ диктант «Кьуагуэ»	1		
42	Шыуагьэхэм елэжыжын. Сыт ищлэрэ? упщлэм жэуап хуэхьу псалъэхэр.	1		
43	Сыт ищлэрэ? упщлэм жэуап хуэхьу псалъэхэр.	1		
44	Послелогхэр.	1		
45	Псалъэ лъабжьэ. Псалъэ зэлъабжьэгьухэр	1 1		
46	Псалъэ лъабжьэ. Псалъэ зэлъабжьэгьухэр			
47	. Псалъэухам теухуа гурылуэгьуэ.	1		
48	Псалъэухам хэт псалъэ нэхьыщхьэхэр	1		
49	Кьызэрапщытэ диктант. «Зэпеуэ»	1		

50	Щыуагъэхэм елэжьыжын. Псалъэухам хэт псалъэхэр зэрызэпхар	1		
51	ЗэраIуатэ, зэрыупщIэ, хэлэтыкIа псалъэухахэр. Илъэсым яджам кытегъэзэжын	1		

Учебно-методическое обеспечение по кабардино-черкесскому языку (родному)

№	Автор	Учебники	Издательство	Год.изд.
1	ХъубийЖанетэ, Къардэн Олесэ	«Адыгэбзэ 2 класс»	Нальчик «Эльбрус»	2020г.
3	Багов Н.А., Болиева Т.Т..	Сборник диктантов и изложений для начальных классов	Нальчик «Эльбрус»	1997г.

**ДОКУМЕНТ ПОДПИСАН
ЭЛЕКТРОННОЙ ПОДПИСЬЮ**

СВЕДЕНИЯ О СЕРТИФИКАТЕ ЭП

Сертификат 504707717602515670935380417862998762092077159038

Владелец Тарканова Марианна Викторовна

Действителен с 04.03.2023 по 03.03.2024